

Användning av TBE-vaccin på Åland under åren 2006–2010

Folkhälsoinstitutets rekommendation 2006

Kansanterveyslaitos
Folkhälsainstitutet
National Public Health Institute

Folkhälsainstitutets publikationer

C02/2006

ISBN 951-740-601-0

ISSN 1238-5875

ANVÄNDNING AV TBE-VACCIN PÅ ÅLAND UNDER ÅREN 2006-2010

Social- och hälsovårdsministeriet har antagit en temporär ändring av förordningen 421/2004 om vaccinationer samt om screening av smittsamma sjukdomar under graviditet. Den temporära ändringen är i kraft 1.1.2006-31.12.2010 och gäller en tidsbegränsad vaccineringskampanj på Åland i syfte att förebygga fästingburen encefalit. De avgiftsfria vaccinationerna inleds i januari 2006 i enlighet med Folkhälsoinstitutets indikationer för vaccination.

Fästingburen encefalit (tick-borne encephalitis, TBE) är en hjärninflammation som orsakas av ett virus. I Finland är sjukdomen även känd under namnet Kumlingesjukan. Viruset sprids via fästingbett och via infekterad opastöriserad ko-, get- eller fårmjolk. Fästingburen encefalit orsakar betydande, ibland långvarig, sjuklighet och kan leda till bestående men. Vacciner för förebyggande av TBE har funnits tillgängliga sedan länge.

Fästingburen encefalit förekommer på vissa geografiskt begränsade områden. De senaste åren har antalet diagnostiserade sjukdomsfall uppgått till 15-40 per år, och av dem har cirka hälften påträffats på Åland. Personer som är bosatta på Åland löper stor risk att insjukna i fästingburen encefalit. Morbiditeten är internationellt sett mycket hög i landskapet Åland. Enstaka fall av fästingburen encefalit förekommer även på andra håll i landet: i den åboländska skärgården, i Karlebytrakten, i Helsingfors ytterskärgård och i Villmanstrand-Imatra-trakten. I Sverige är smittrisen stor i Stockholms skärgård och kusttrakten söderom Stockholm samt på Gotland och Öland. Smittrisen är stor i Baltikum och delar av Centraleuropa.

1 Kampanjens målgrupper

Vaccineringskampanjen 2006 omfattar alla år 1999 eller tidigare födda personer vars hemkommun (Lag om hemkommun 210/1994 2§) är i en åländsk kommun. Gratis vaccin ges även till ålänningar som studerar i Sverige. Att vaccinera under 7-åriga bedöms inte vara motiverat då smittan hos dem är sällsynt och sjukdomen lindrig. De första två doserna ges under vintern och våren 2006, och den tredje dosen ett år senare. Efter den tredje dosen rekommenderas en första boosterdos tre år senare, och därefter en boosterdos vart femte år. Under kampanjen ges även kompletterande doser och boosterdosor till personer som tidigare har blivit vaccinerade, om deras vaccinationsskydd behöver kompletteras. Inom ramen för denna kampanj ges högst tre doser TBE-vaccin/person.

Åren 2007-2010 påbörjas nya vaccinationsserier bara för de barn som fyller 7 år under ifrågavarande år. Dessutom får de personer som vaccinerats tidigare under kampanjen sin tredje dos i vaccinationsserien. Totalt varar kampanjen således fem år, varefter man gör en ny bedömning av situationen. De 7 år fyllda barn vars vaccinationsserie har påbörjats 2010 får 2011 sin tredje dos i grundvaccinationsserien.

Innan vaccinet ges är det inte nödvändigt att utreda om den som skall vaccineras är immun mot TBE-virus. Naturlig immunitet, eller immunitet som förvärvats genom tidigare vaccinering, utgör inte någon kontraindikation mot vaccinering, men kampanjvaccineringen är i så fall onödig.

De som inte har åländsk hemkommun får liksom tidigare själva skaffa sig vaccinet mot läkarordination på egen bekostnad.

2 Kampanjens genomförande

Kampanjen är en del av det allmänna vaccinationsprogrammet. Folkhälsoinstitutet skaffar vaccinerna centralt och levererar dem till Åland. Den lokala primärvården svarar för genomförandet av vaccinationerna. Förhandsinformationen bör planeras med omsorg för att trygga en möjligast stor vaccinationstäckning.

3 Vaccinet

Vid vaccinets färdigställande och dosering iakttas de råd som ges i vaccintillverkarens produktresumé eller bipacksedel. Produktresumén och bipacksedeln innehåller även information om vaccinets sammansättning och biverkningar samt råd om försiktighetsmått och kontraindikationer. Information om TBE-vaccin finns även i Vaccinatörens handbok 2005, svensk webbversion www.ktl.fi > Publikationer > Vaccinatörens handbok.

4 Anteckning av vaccineringar

Givna vaccinationer antecknas i enlighet med social- och hälsovårdsministeriets förordning 421/2004 antingen på en uppföljningsblankett eller på motsvarande sätt i hälsocentralens elektroniska datasystem. Av anteckningen skall framgå den vaccinerades personuppgifter, vaccinationsdatum, vaccinets namn, satsnummer, injektionsställe, vaccinationssätt (exempelvis i.m.) och vaccinator. Anteckning om vaccination av barn görs också på det hälsokort som ges till föräldrarna. Vaccinationer av vuxna antecknas på ett personligt hälsokort.

5 Anmälan av biverkningar

Efter en vaccination är det rätt vanligt med kortvariga lokala symtom. Ibland förekommer även illamående, huvudvärk, trötthet, värk i armar och ben samt svullna lymfkörtlar. Feber uppträder sällan, och då vanligen bara efter den första vaccinationsdosen. Om någon av dessa biverkningar är särskilt kraftig eller störande, eller om den vaccinerade får andra uttalade biverkningar, skall hälsovårdspersonalen göra anmälan om misstänkt eller konstaterad vaccinbiverkning till Folkhälsoinstitutets vaccinavdelning. I Vaccinatörens handbok, www.ktl.fi > Publikationer > Vaccinatörens handbok, anges vilka biverkningar som alltid bör anmälas.

Helsingfors den 9 januari 2006

Pekka Puska

generaldirektör

Terhi Kilpi

överläkare

DISTRIBUTION

Ålands hälso- och sjukvård
Ålands landskapsregering

FÖR KÄNNEDOM

Kommuner som upprätthåller hälsovårdscentraler och samkommuner för folkhälsoarbete

Sjukvårdsdistrikten

Länsstyrelserna

SHM

STAKES

De läkare vid hälsovårdscentralerna som ansvarar för smittskyddet

Hälsocentralernas kontaktpersoner i frågor som gäller smittsamma sjukdomar

Vaccinationsprogrammets kontaktpersoner

Finlands Läkarförbund

Finlands Tandläkarförbund

Försvarsmaktens hälsovård

Arbetshälsoinstitutet

Finlands Hälsovårdarförbund

Läkemedelsverket